

Vsem članicam in članom želi

vesele velikonočne praznike

JUU sekcija za dravsko banovino

Splošne vesti

— Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša«. Zaradi velikonočnih počitnic izpade ena številka »Učiteljskega tovariša«, a prihodnja izide 23. aprila.

— Članom obmejno-šolskega odseka! Podpisani prosim člane tega odseka, da mi sporočijo: 1. Ali se strinjajo s tem, da se v zadevi priprave ankete obmejnih nacionalnih društev sestanemo na bink. ponedeljek v prostorih Nabavljalne zadruge v Mariboru? Ali naj predlagajo kak drug dan! 2. Ali imajo pripravljen načrt in zbran material za tako anketo? Če to imajo, naj mi pošljejo vse do 1. maja t. l., da o tem razpravljamo poprej v ožjem odboru! Hvaležen bom tudi za vse druge dobre in stvarne predloge! Prosim za

čimprejšnji odgovor! — Mirko Vauda, šol. upravitelj in sklicatelj odseka. Sv. Marjeta ob Pesnici.

— Podporno društvo državnih in banovinskih uslužbencev dravske banovine javlja, da ima od 1. aprila 1936. dalje uradne ure popoldne od 3. ure do 6. ure.

— Kurja očesa, trdo kožo in zarasle nohte Vam brez bolečin odstranimo ter noge strokovnjaško zmasiramo v naši pedikuri. — Obiščite nas, prepričajte se! Nega nog Din 10.—

Radio
Ljubljana, Selenburgova 7.

Cisti

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— O veliki revščini na Dolenjskem piše »Straža v viharju« od 1. aprila. Tu stoji tudi tole: »Marsičesa je tudi šola kriva: otroke uče vsega, ne nauče jih pa prav za prav nič. Fant, ki je šole prost, zna čez par let komaj še brati. Nekdaj so znali malo, a tisto pošteno, danes pa znamo vse in nič. V šoli dobi človek malo znanja, srčne izobrazbe pa le malo ali nič. Je čisto že učni načrt tak, da eden ruši, kar drugi gradi«. K sklepu dodaja še: »Ljudska šola na kmetih bodi urejena tako, da bo odgovarjala kmetiskim potrebam.«

— I Senator Pucelj polemizira glede učitelja Pečka s Slovencem. (»Jutro«, 5. aprila.)

— Napad na šolskega upravitelja. Na spečega šol. upravitelja Blaža Filerja v Markovcih je vrgel neznanec težak kamen, k sreči kamen ni zadel. (»Jutro«, 5. aprila.)

— Na osnovni šoli v Laškem je zaradi obolelosti 2 učiteljice in odpusta učne moči, ki je bila nastavljena iz bednostnega sklada, pouk tako skrčen, da imajo v nekaterih razredih učenci pouk samo dvakrat tedensko. (»Jutro«, 5. aprila.)

— O petdesetletnici sreskega šol. nazd. B. Betrianija in ref. na banski upravi in pesnika tov. Janka Samca poroča »Jutro« od 5. aprila.

— Nemški učitelji v Vojvodini. Te dni je prispelo iz Nemčije 15 učiteljev, ki jih je »Kulturbund« razdelil po raznih mestih v Vojvodini, kjer žive Švabi, da bodo predavali o hitlerjevski Nemčiji. (Po novosadskem »Dnevnu« »Jutro« od 4. IV.)

— Polemiko s senatorjem Puceljem v zadevi učitelja Pečka nadaljuje tudi »Slovenec« od 5. IV.

— V Zg. Dolini nad Trzičem je priredil učitelj Gorazd Bolt s cerkvenim pevskim zborom koncert, ki je po mnenju »Slovenca« od 5. IV. izredno uspel, čeprav je del občinstva prireditev bojkotal.

— 183 učitelji, nastavljeni iz bednostnega fonda, so bili s 1. aprilom odpuščeni iz službe. Ob tej priložnosti prinaša »Glas naroda« od 7. aprila daljši članek, ki govori o bedi mladih inteligentov. Nad 500 absolventov učiteljske šole je brez kruha in težko čaka na stavitve.

— V Sovjetski Rusiji je toliko narodov, da se vrši šolski pouk v več kot 70 jezikih. (»Glas naroda« od 7. aprila.)

— Polemika s senatorjem Puceljem glede učitelja Pečka nadaljuje tudi »Slovenec« od 7. aprila.

— Ljudska volja in šola je naslov članka v »Slovenski zemlji« od 31. marca. Tu stoji med drugim: Ne smemo sanjati o kakem prisrčnem sodelovanju šole z domom. Dokler hočejo imeti šolski oblastniki monopol na vsa šolska vprašanja, je tako sodelovanje izključeno in vsi poizkusi z raznimi prislilnimi organizacijami so le burka.

— Ne dajajte otrok prerano v šolo, ker je to za zdravje zelo zlabo. (»Zdravje« št. 9—10.)

— Podpore za dovršitev novih šolskih poslopij so dobile od ministrstva prosvete naslednje občine: Olanci, Gradišče, Senovo, Priskovo, Gornja Rečica, Dob pri Domžalah, Topolšiča, Martinvrh, Zelezna gora, Grosuplje. Vse so dobile po 15.000 Din. (»Mariborski večernik« od 6. aprila.)

— Na hud odgovor senatorja Pucelja »Slovenec« v »Jutru« od 31. III. v zvezi s Pečkovo smrtjo vprašuje »Slovenski dom« od 2. IV. g. senatorja, ali je premetel pok. Pečka iz političnih razlogov ali pa iz kakih osebnih lastnosti, ki jih je imel pokojnik.

— Odgovor senatorja Pucelja v zvezi s Pečkovo smrtjo prinaša v celoti in s posebnimi pripombami tudi »Kmetijski list« od 1. IV. Ista številka lista prinaša tudi na drugem mestu o tej zadevi notico iz Velikih Lašč, kjer pravi, da je Pečkova smrt tragična, a ne politično-mučeniška. »Slovenec« svetuje, da o tej zadevi molči, sicer grozi, da bodo začeli tudi oni govoriti.

— Prosvetno delo v Rusiji. V 10 letih se je naučilo čitati in pisati 40 milijonov delavcev, kljub tem uspehom ostane na prosvetnem polju v Rusiji še veliko dela. (Po moskovski »Pravdi«.)

— Vaško šolstvo, učni načrti za te šole in vse današnje izobraževalno delo med našo kmetijsko mladino je predmet ostre kritike v članku »Kulturno vprašanje naše vasi« v 3. številki »Sodobnosti«.

— Učiteljske izpremembe v celjskem srezu. Razrešeni so upravitelji Voglar, Wudler in Belan, vsi trije odlični šolniki in javni delavci. »Nova doba« od 3. IV.) O Wudlerju ima ista številka lista še drugo notico, kjer stoji: za vse njegovo delo, ki ni nikdar poznalo sovraštva, temveč samo dobroto in naklonjenost, mu izrekamo javno zahvalo. Težko ga bodo pogrešala kulturna društva, v katerih je toliko let požrtvovalno in z vso ljubeznijo deloval.

— Drugi glas o sovjetski prosveti. Komisar za prosveto je govoril po moskovskih »Izvestijah« med drugim: Če vzamemo število učiteljev, ki delujejo v šoli, se pokaže, kar se tiče izobrazbe, dve številki... Izmed učiteljev osnovne šole jih je 35% brez srednješolske izobrazbe, v srednjih šolah jih je 76%, ki še nimajo končane višje izobrazbe. — Tudi šole so zanemarjene, šole niso opremljene, niso dovolj zakurjene, ni knjig, ni zvezkov, ni učnih načrtov, ni discipline. (»Delavska fronta« od 4. IV.)

— O senatorju Pucelju, njegovem govoru o Pečkovi smrti in popravni krivic prinaša »Domoljub« od 1. IV. daljši članek. Tu stoji med drugim: »Tako gredo žrtve nasilja v prerani grob. Pred par meseci trpinka Hafnerjeva, sedaj pa Peček. Ljudje, ki imajo te žrtve na vesti pa kriče o nasilju. Če bi jim jermene rezali s hrbtov, bi morali molčati. Naši vladi želimo, da bi bila odločna pri popravljanju krivic.«

— Izseljeniški učitelj Jankovič v Franciji je zaradi neke ovadbe še vedno brez službe. (»Domoljub« od 1. IV.)

— O narodno-socialistični vzgoji v Nemčiji piše Gustav Šilih v 5. številki »Misli in delca«.

— Osnovna šola v Trziču je zaradi premetitve dveh učiteljskih moči v veliki zadregi. (»Gorenjec« od 4. IV.)

— V Pečkovi zadevi odgovarja »Slovenec« od 2. IV. senatorju Pucelju, vendar se odgovor bavi bolj s Puceljevo osebo samo kot s krivicami, ki naj bi se dogodile pok. učitelju in ki jih senator zavrača.

— Na Litvinskem so začeli preganjati poljsko šolstvo. (»Deutsche Zeitung« od 29. III.)

Veselo veliko noč
vsem čitateljem in sotrudnikom želita

Uredništvo in uprava »Učiteljskega tovariša«

Učiteljski pravnik

— Š Vážna razsodba državnega sveta za sreske šolske nadzornike. Državni svet je v svojem II. oddeljenju razpravljal tožbo Glavne kontrole Br. 11.012/35 proti ukazu ON br. 4064 z dne 17. I. 1935., s katerim je bil N. N., sreski šolski nadzornik — uradnik V. skupine postavljen za učitelja narodne šole iste (V.) položajne skupine in je z razsodbo Br. 23.756 z dne 7. septembra 1935. razveljavil ukaz na podlagi nastopnega razloga:

»N. N. je kot sreski šolski nadzornik postavljen za učitelja narodne šole. Po določili II. odst. § 258. U. Z. pa ne more biti učitelj narodne šole v V. skupini, ako ne izpolnjuje pogojev tega predpisa t. j. ako nima 30 let efekt. drž. službe, petdesetpet let življenja in ako ni v poslednjih 3 letih odlično ocenjen. Ker se vidi iz predmetnega spisa, da imenovani ne izpolnjuje navedenih pogojev, ni mogel biti postavljen za učitelja narodne šole v V. položajni skupini.«

Z gori citirano razsodbo je ugotovljeno, da sreski šolski nadzornik v V. položajni skupini ne more biti postavljen za učitelja narod-

— O prirčni odhodnici šol. upr. Rajnerju, ki je premeščen z bolno ženo iz Ljubnega k št. Rupertu nad Laškem poroča »Jutro« od 1. IV.

»PROSVETNI ZBORNIK«

Učiteljska tiskarna v Ljubljani namerava založiti in izdati v slovenskem tekstu nov »Prosvetni zbornik« v obliki šolskih zakonov in predpisov z nastopno vsebino:

1. Uredba o opravljanju nadzorniške službe z razlago § 44. šol. zakona. V tej uredbi je podrobna razlaga o pouku v narodni šoli v smislu koncentracije in sodelovanja učencev ter navodila, kako naj se vrši delo v šoli z učenim razredom, v skupinah in s poedinimi učenci, kako je praktično uporabljati učne predmete itd.

2. Ocenjevalni list z navodilom in pojasnilom, kako je vanj vpisovati podatke.

3. Pravila o polaganju državnega izpita za sreskega šolskega nadzornika.

4. Občji pravilnik o dnevnih šolskih zavetiščih.

5. Pravila o strokovni izobrazbi učiteljev na šolah za defektno deco.

6. Pravilnik o polaganju veroučiteljskega praktičnega izpita.

Da bo možno vsaj približno določiti naklado izdaje, razpisujemo prijave na naročbo tega dela. Zato prosimo vse učne osebe, ki bi želele imeti to koristno knjigo. Naročila prosimo v teku 14 dni. Ako bodo naročila doseglja vsaj 500, izide knjiga čez en mesec po prijavnem roku.

V primeru izdaje se naročnik zaveže, da bo poslani »Prosvetni zbornik« obdržal in plačal.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
r. z. z. o. z.

ne šole, ako nima pogojev iz § 258. U. Z. in mora torej ostati le v svojem zvanju.

Mladinska matica

— mm »Pirhi« so izšli in kot čujemo so bili povsod z veseljem sprejeti. Pa saj ni nič čudnega, zbirka je res okusno opremljena in bogato ilustrirana kot jih je pri nas le malo. Poleg tega pa je tudi prva mladinska knjiga, ki je prevedena iz bolgarsčine. Po dveh dneh razprodaje je po nekaterih knjigarnah že pošla in so jo naročili na novo.

— mm Potokarjeva antologija bolgarske mladinske proze »Pirhi« — je bila poslana na vsa šolska upravitelstva. Le redke šole so knjigo vrnile. Vrnili pa so jo povečini le oni, ki so zahtevali rajši vezane izvode. Tako je prav! Ona šolska upravitelstva, ki so knjigo obdržala, prosimo, da nakažejo upravi M. M. denar po priloženi pološčnici. Tiste, ki v teku 10 dni knjige ne vrnejo, bomo smatrali za naročnike.

Tone Potokar, Vlakčani:

Nekaj besedi o bolgarski mladinski književnosti

(Ob izdaji »Pirhov«.)

Pri Bolgarih do konca prvega desetletja našega stoletja mladinska književnost kot posebna književna panoga prav za prav ni obstajala. Tudi takrat so Bolgari imeli mladinske knjige, ki pa večidel niso bile bolgarske po duhu, ampak so bile po veliki večini več ali manj posrečeno presajanje tujih vzorcev s tujimi junaki. Stanje torej, kakršno je prevladovalo v vseh književnostih, posebej v onih malih in kasno se razvijajočih narodov. Bolgarska mladinska književnost je bila torej po sili razmer nujno navezana na preyode. Kar pa je bilo originalno domačega (deloma, toda samo v postranski meri so delovali v tem smislu starejši bolgarski pisatelji, n. pr. Ivan Vazov in Slavejkov in še nekateri), je bilo daleč premalo, deloma pa je ostalo iz različnih vzrokov neopaženo.

Tik pred svetovno vojno in zlasti še potem pa je mladinska književnost pri Bolgarih skokoma napredovala. Zakaj? Zato, ker je iz dneva v dan rastlo zanimanje zanjo. Cela vrsta najvplivnejših bolgarskih pisateljev si je postavila za nalogo, pisati za mladino dela, ki bodo bolgarska tudi po vsebini in duhu. Tako skoraj ne najdemo količkej pomembnejšega bolgarskega pisatelja, ki ne bi priložil svojega obolusa na oltar mladinske književnosti. Seveda pa je dobra volja pisateljev, posebej še v podobnih težkih razmerah, v kakršnih živimo danes, vse premalo za vsestranski procvit mladinske knjige. Pisatelju se mora pridružiti slikar - ilustrator, obema pa podjeten in uviden založnik. In Bolgari so to vprašanje sila srečno rešili. Založniki (danes so najbolj znana založništva bolgarskih mladinskih knjig: »Hemusa«, T. F. Čipev in pa državne izdaje z

naslovom »Literarne izdaje«, vsa iz Sofije) so se odločili, da bodo mladinske knjige izdajali v trpežni in okusni opremi, kar je za knjige, namenjene otrokom, posebej potrebno, na pomoč pa so prišli pisatelji in založniki nardarjeni bolgarski slikarji, ki so skrbeli za umetniško knjižno opremo, kar je konec koncev knjigo mladini najbolj približalo. Tako lahko kot najuspešnejše ilustratorje bolgarske mladinske knjige navedemo nekaj zvenečih imen bolgarskega slikarstva, n. pr. Ilija Beškov, Lazarkevič, Aleksandar Božinov, Denev, Penčo Georgiev, Dečko Uzunov, Atanasov, N. Tuzuzov, Maša Živkova-Uzunova, M. Nikiforov in še nekateri. Zato ni nič čudnega, če je bolgarska mladina sprejela prenovljeno, po duhu bolgarsko in z domačimi motivi opremljeno knjigo z velikansko ljubeznijo. — Sedaj pa primerjajte samo imobredno položaj pri nas na Slovenskem, da ne govorim splošno o zanemarjanju mladinske književnosti, zlasti še kar opremo zadeva, v Jugoslaviji sploh!

Vsestranskemu uspehu navedenih činiteljev je uspešno pripomogel še pokret v prosvetnem ministrstvu. Na merodajnem mestu so se namreč z vsem ognjem zavzeli za dobro mladinsko knjigo in kot najboljšo sredstvo za njen razvoj ustanovili poseben državni fond, katerega namen je bil, podpirati mladinske pisatelje gmotno, s primernimi nagradami. — Stvar je bila sprejeta s posebnim odobravanjem, kajti na ta način je bilo v marsičem pomagano tudi šoli, ker mladinska knjiga otroka najlaže naveže na knjigo sploh. Otroku namreč vedno rajši in z večjo ljubeznijo prebira, kar je vzeto neposredno iz njegovega sveta, kar mu je blizu in na kar je navezan z vso dušo. Morda bi se nekaj podobnega lahko izpeljalo tudi pri nas in bi se s primernimi nagradami pomagalo pisateljem mladinskih knjig, ki jih tako nimamo preveč. Da je država smatrala mladinsko knjigo za posrečeno sredstvo in dober pripomoček šoli, je do-

kaz tudi to, da je sama posegla na založniško polje in izdala precejšnje število reprezentativnih mladinskih knjig. Splošno lahko rečem, da posamezni bolgarski pisatelji in ilustratorji naravnost tekmujejo med seboj, kdo bo bolje in uspešneje služil mladinski knjigi. Često se dogaja, da isto gradivo obdelujeta dva pisatelja, seveda vsak s svojega zornega kota. Tudi ponatisov uspešnih mladinskih knjig ne manjka. Knjige izhajajo v več izdajah in v sorazmerno visokem številu izvodov. Tudi antologije mladinskega slovstva so se že pojavile, kar je nov dokaz, kako resno rešujejo Bolgari to vprašanje.

V naslednjem bi rad podal čisto kratak, sumaričen pregled bolgarskih mladinskih pisateljev. Po mnenju samih bolgarskih presojevalcev je začetnica res iskrene, resnične in umetniško zrele mladinske književnosti med Bolgari pisateljica Dora Gabe. Rodila se je v Dobriču v Dobruži l. 1886. Je poleg Lize Bagriane najbolj znana bolgarska pesnica. Pisala pa je tudi prozo. Za otroke je izdala lepo število pesniških knjig. Mladinske proze pa ima manj. Zlasti so znane in cenjene njene sličice iz mladosti, ki so tako ljubke, žive in domače, da jih z enakim užikom bero otroci kakor odrasli. Človek se ob njih nehote spomni Cankarjevih drobcev iz »Mojeja življenja«. — Poleg Dore Gabe moram kot enega starejših mladinskih bolgarskih pisateljev, ki je prav tako polagal temelje tej veji književnosti, omeniti Elina Pelina (njegovo pravo ime je Dimitr Ivanov, rodil se je v Bajlovu blizu Sofije l. 1878.). Dosedaj je objavil več ko deset zbirke pesmi in proze za otroke. Znan je tudi kot eden boljših bolgarskih prozajstov. Posebno hvaljivo njegov otroški roman »Jan Bibijan«. — Nikolaj R a j n o v (rodil se je v Kesarevu v trnovskem okraju l. 1888.) je razven več knjig za odrasle izdal tudi čez dvajset mladinskih knjig in ga je treba uvrstiti med najproduktivnejše mladinske pisatelje pri Bolgarih.

Na prvem mestu v bolgarski mladinski književnosti pa se vsekakor nahaja mladi R. Angel Karalijčev (rodil se je v Stražici v gornjeorlahovskem okraju l. 1902.), ki je najbolj popularen med vsemi. Posebno znane so njegove mladinske prozne zbirke »Studenček«, »Iz bajnega sveta«, katere so izšle že tri knjige, »Zlatniki« in »Ob ognjišču«. — Kljub temu, da piše zelo dobro prozo za odrasle, ga smatrajo za pisatelja, ki se je ves posvetil mladini. Odlikuje se po izredno plastičnem in sočnem lirizmu. Njegovo mladinsko delo je prav za prav, kakor pri večjem delu bolgarskih mladinskih pisateljev, naslonjeno vsebinsko na narodne motive. Uspej je z živalskimi basnami. Deloma pa se je poskušil tudi z motivi iz vsakdanjega življenja sedanjega časa (posamezne pripovedke v knjigi »Studenček«). — Na tem mestu moram omeniti še Rana B o s i l e k a, ki se prav za prav piše Genčo Negencov in se je rodil v Gabrovu l. 1886. Njegovih mladinskih knjig je čez petnajst. Predvsem je navezan na narodno ustno izročilo. Urejuje tudi mladinski list »Otroško veselje«.

Ne smemo pozabiti Lizo B a g r j a n o (rodila se je v Sofiji l. 1893.), ki je priznana najboljša bolgarska lirski pesnica moderne smeri, ki je pa poleg proznih mladinskih del izdala tudi uspešno pesniško knjigo za otroke »Leto, ki se je odtrklalo«. — Ostale mladinske pisatelje bom obravnal v par stavkih, ker bi se sicer razpravica preveč razvlekla. Konstantin Konstantinov (Sliven, 1890.) je izdal več proznih mladinskih knjig, prav tako tudi Georgi Rajčev (Toprak - Hisar, 1882.), Simeon Andreev (Gabrovo, 1887.), Asen Rascvetnikov (Draganovo, 1897.), Nikolaj Fol (Berkovica, 1898.), Vera Bojadžieva - Fol (Sofija), Kalina Malina in Emil Koralov (Vraca, 1906.). Posameznih knjig pa še niso izdali, dasi pridno pišejo, Aleksandr Snavov (Planinica, 1879.), Dimitr Šišmanov (Sofija, 1889.), Orlin Vasilev (Vranjak, 1904.) in Todor Harmandžiev (Vra-

—mm Proslava Nikole Tesle se bo vršila po vseh šolah 28. maja. Edino knjigo o Tesli v slovenščini je izdala Mladinska matica in jo prodaja po znižani ceni (kart. po 20 Din. vez. pa po 24 in 28 Din). Knjiga je prepo-trebna vsem, ki bodo predavali o Tesli.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Mariboru. Za Hrenov kamen so nadalje darovali: učiteljstvo osn. šole: v Račah 100 Din, Vojnik 100 Din, Sv. Martin pri Vurbergu 40 Din, Jarenina 50 Din, Sv. Peter v Sav. dolini 60 Din, Breg pri Ptuju 30 Din; Rado Jurko, šol. nadz. v p., Celje 100 Din. Vsem darovalcem iskrena zahvala. — Gospodarska podjetja za mesec marec 1936: zemljevidi 6668 Din, oder 27 Din. — M. Kožuh, blagajnik.

Šolski radio

—r XXVI. teden. Torek, 21. aprila bo predaval g. Drago Supančič »S trboveljskimi slavčki na Češkoslovaškem«. I.—III. V petek, 24. aprila bo govoril g. Marjan Tratar, »Običaji in narodne šege v Prlekiji«. I.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 19. aprila ob 16. uri predaval g. inž. Pahor: Prehrana kulturnih rastlin.

Stanovska organizacija JUU iz izvršnega odbora

—iz Izvršnem odboru Jugoslovenskega učiteljskega združenja — Beograd. Iz celokupnog Vašeg dosadanjeg rada stekli smo uverenje da srdačno i drugarski zastupate interese našeg staleža, prelazeći energično preko svih neprijatnosti, koje zbog toga podnosite. Naše drugarsko priznanje i nagrada, moleći da i nadalje istrajete. — Sresko učiteljsko društvo Peč — br. 24 — 31. III. 1936. — Pretsednik: Dević. Sekretar: Đukić.

—iz G. Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskega učiteljskega združenja — Beograd. — Sušak, 4 aprila. — Sresko učiteljsko društvo u Sušaku sakupljeno na svojoj godišnjoj skupštini u Sušaku jednoglasno izražuje duboku zahvalnost Vama i Vašim vrednim drugovima na intenzivnom, nesebičnom i energičnom radu za dobro škole i staleža. — Pretsednik: Stefanović, s. r.

—iz G. Dimniku Ivanu — Beograd. Iz srca Like skupljeni na prolethnoj skupštini pozdravljamo Vas kao istaknutog borca za učiteljska prava i demokratske slobode, puno poverenje Vama i Izvršnom odboru daje JUU za srezove: Gospić, Perušić i Gračac. — Gospić. — Pretsednik Josip Golac.

Iz sekcije

—s Jugosl. učitelj. združenju, Sekciji za dravsku banovinu, Ljubljana. Naše društvo na svom zboru 9 marta 1936 jednoglasno je zaključilo da Vam se zahvalimo dopisom na ustrajnom radu za staleška prava. Drugarski pozdrav! JUU sreza gradačackog, Pretsednik: Daročić, s. r. Tajnica: Velinka Jović, s. r.

ZAMENJAVA!

Šolski upravitelj v bližini Maribora želi zamenjati z upraviteljem, ki službuje v bližini železniške ali avtobusne postaje. Naslov se izve pri upravi.

ca, 1904.). Na mladinskem polju delujejo tudi Nikolaj Monev, Ilija Volen, Georgi Karaivanov, Svetozar Dimitrov, najmočnejši bolgarski prozait Jordan Jovkov, Dobri Nemirov, Mineva in še nekateri manj znani. Nikakor ne smem pozabiti Jordana Stubela, ki je napisal bolgarskim otrokom več ko deset knjig pesmi, proze pa zelo malo.

Razen omenjene smeri bolgarske mladinske književnosti pa obstoja še ena, ki je strogo levičarska in se v marsičem razlikuje od načina pisanja. kakršno je zastopano v »Pir-hih«.

Omeniti bi bilo tudi treba, da imajo danes Bolgari lepo število mladinskih listov, ki so pestro urejevani in prinašajo mladini vedno svežih del.

† Učitelj Anton Skubin

V lepo pomladno nedeljsko popoldne, se je vil 22. preteklega meseca dolg sprevod na šoštanjko farno pokopališče. Šolska mladina s pomladnim cvetjem v rokah, starši in učiteljstvo, za krsto pa plakajoča vdova z dvema zapuščenima sirotama.

Kako nasprotje: narava se prebujala k novemu življenju, a tu polagajo v mrzlo zemljo strto življenje. Iz srca zapeti refren: »Al' prijateljca nazaj, nikdar več ne bo«, ki ga je tako občuteno zapel mladinski zbor šoštanjke osnovne šole, nam je predložil pravo resnico: da prijatelja, dobrega učitelja in zvestega stanovskega tovariša Antona Skubina polagamo v zemljo.

Komaj 41 let star, je končal svojo križevno pot in se preselil tja, kjer ni preganjanj, kjer ni meja, kjer ni časa. Ali naj opišem curriculum vitae učitelja-emigranta?

Na Vrsnem pri Kobaridu se je rodil. Vrsno nam je dalo Gregorčiča-poeta in Gregorčiča-voditelja. Njiju duh preveva Vrsnjane. In pok. Tone je bil rahlo čutečega srca, a

Novosti na knjižnem trgu Svetozor

Dr. Fr. Derganc je izdal prvi zvezek izbranih esejev pod naslovom Svetozor. Knjigo je založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1936. Strani 358. — Cena broširane knjige je 80 Din, a v platno vezane 90 Din.

Za učiteljstvo pomenja ta knjiga ne samo noviteto, marveč veliko priznanje za njegovo delo. Ze posvetilo, priobčeno na prvi strani, nam pove, kako visoko ceni avtor knjige učiteljsko delo in prizadevanje ustvariti narodu lepšo bodočnost. Posvetilo se glasi:

Spominj draga blagopokojnega prijatelja in organizatorja slovenskega učiteljstva Jakabu Dimniku

iskrenim prijateljem in prijateljicam filozofije, idealnemu pionirstvu domače kulture, požrtvovalnim oblikovalcem in oblikovalkam mladih duš in srečnejše bodočnosti, naši ljudski inteligenci, slovenskim učiteljem in učiteljicam poklanja spoštljivo pisatelj.

V dne, ko padajo od raznih strani nič preveč laskavo doneči napadi prav na slovensko učiteljstvo, zaslišimo povsem drugo plat zvona. Zdravnik filozof, iskreni prijatelj in poznavalec slovenskega učiteljstva, nam poklanja prvi zvezek svojih esejev s tako lepim posvetilom. To posvetilo nam mora biti toliko bolj dragoceno, ker ga je napisal povsem nepristrani, objektivni poznavalec in sodelavec slovenskega učiteljstva, ki nam je še prav dobro znan kot avtor »Filozofskega slovarja« izhajajočega več let v »Popotniku«.

Toda ne samo v posvetilu marveč tudi v knjigi sami je govora o učiteljstvu. Prvi del: Predgovor in uvod ima tudi naslednja sestavka IV. Učiteljstvo kot nadorgan tolerance in V. Učiteljstvo in evgenika. Zahvala. Nekaj stavkov iz tega poglavja, nam pokaže točno in jasno mišljenje, ki ga ima pisec o učiteljstvu in njegovi strokovni organizaciji.

»Država je sodružnorazvojen (socialen) orkester svobodnih in enakopravnih poedin- cev stanov in razredov. Vsi svirači igrajo pod dirigentsko palico resnice isto melodijo bratske ljubezni, narodne in državne obrambe in progresivnosti. Taka učiteljska vzgoja združuje trojstvo slovanske, socialne in sokolske akcije. Učitelj in Sokol poznata samo zedinja- jočo narodno in državno politiko, v razkrajajoči strankarski politikiji pa ne sodelujeta.«

Na drugem mestu je zapisal avtor tudi naslednje značilne besede:

»Ljubezna pa je predpogoj resnice in napredka. Sicer ju zloba mrznje in zavisti že sproti in v kali zaduši in zatere ter jima onemogoči vsak razvoj. Da to niso prazne besede, dokazuje dejansko in dejavno z brez- primernim idealizmom strokovna organizacija našega učiteljstva...«

Ako si hočemo ustvariti nekak splošen in bežen vtis o vsebini te nove in za slovensko slovstvo pomembne knjige, tedaj je potrebno navesti posamezna poglavja knjige, ki obravnavajo naslednje teme: Francoski in slovanski intelektualizem. — Spomini na Krika. — Kriza socializma. (Prvo poglavje: Biopsihološki in zgodovinski temelji socializma. Drugo poglavje: Borba nemškega in slovanskega socializma. Tretje poglavje: Bodočnost socializma.) — Vzhodni in zapadni nacionalizem. — Verizem. Prvi razdelek: Temelji Tyrševe filozofije. Drugi razdelek: Sotrudnorazvojnja tekma.) — Literatura. — Osebni seznam. — Stvarni seznam.

V kratkem času je bilo slovensko slovstvo obogateno z dvema značilnimi deli. Dr. ing. Milan Vidmar je izdal knjigo »Moj pogled na svet«, ki nam pokaže mnogo novega, istočasno predstavlja tudi povsem individualno gledanje avtorja na svet in njegovo po-

bil je tudi odločne volje, ni se ustrašil zaprek, ki mu jih je kopicilo življenje. O Binkoštih l. 1915. je bil doma na počitnicah, a v Gorico ni mogel več. Z juga je po Nadiški dolini in čez Matajur in čez Mijo zapljuskal val sovraga v lepo kobariško polje. Takrat se je začela pot trpljenja za pokojnega Toneta, kakor se je nričela za tisoče in tisoče našega naroda, pot ki še ni končana, trpljenje ki zahteva vedno novih žrtev.

Vse si okusil dragi Tone: puškine cevi proti prsim, sladkosti internacije, vedno nadzorstvo in romanje iz službenega kraja v službeni kraj in ob koncu na cesti brez kruha. Vse to so prinesli civiliziranci z juga tebi kot učitelju, a nešteto krivic in zla vsemu narodu. Ti si videl in trpel. Na Robediščah, si po vojni pričel z učiteljevanjem. Ob nekdanji avstrijsko-italijanski meji leži visoko v bregovih ta vas, o kateri so pred vojno govorili, da še koza ne najde tja steze. A tudi tu si jim bil na potu. In začelo se je potovanje v Lokovec, Cepovan, Banjšice, Krn, Staro selo in Sedlo, a naposled brez službe.

Tako so takrat učiteljevali značajni učitelji. Gonila jih je oblast iz kraja v kraj, da bi izmučeni pustili šolo in ljudstvo. Tudi ti si prehodil vse te križevne postaje in si naposled prešel mejo, da si ohraniš za bodočnost življenje in silo, ki jih bo naš zasužnjeni narod še krvavo potreboval. Toda tu si omahnil.

Trpljenje je zrahljalo tvoje zdravje in morilka učiteljstva, ki pobira navadno naj- pridnejše, te je ugrabila družinici in narodu. Šoštanjko solmčno pokopališče je zadnja postaja tvojemu telesu, ne pa tvoji duši, ki se- daj svobodno obiskuje visoki Krn in »hčerko planin« Sočo in vso ono zemljo, za katero si trpel, po kateri si hrepenel. In takrat ko jo bomo zopet gledali svobodno to našo zemljičo bo tvoja duša plavala nad nami, kakor plava danes in nam pravi: Skozi trpljenje do cilja. Počivaj mirno v prelepi šaleški dolini.

K.

jave, a dr. Fran Derganc, avtor »Svetozora«, nas uvaja, odnosno nam kaže pot iz doseda- nje individualistične metode v novo kolektiv- no (sotrudnorazvojno) metodo. Postavlja se na edino pravilno stališče, da nihče ne zmora sam celosti znanstvene naloge, temveč le so- deluje s pobudo ali skromnim prispevkom.

Zaradi aktualnosti in pomembnosti tega dela bi bilo prav, da seže učiteljstvo po tej novi knjigi, se seznanj z njeno vsebino in jo kritično preštudira. Novost pri tej knjigi je tudi razpis dveh literarnih nagrad po 2500 dinarjev, ki jih razpisuje založnica za dva najtehtnejša kritična prispevka.

HOTEL ŠTRUKELJ, LJUBLJANA

se priporoča potujočemu cenjenemu učiteljstvu Meščanska kuhinja. Specialno „TOMISLAV“ pivo in „GRAND“ pivo Pristna doledenjska in bizeljska vina Znižane cene Postrežba točna

FR. P. ZAJEK
Izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 6

IGN. ŽARGI

LJUBLJANA

Za dame!

Obleke, plašče, bluže, perilo

Za gospode!

Krasne srajce, velika izbira kravat

Za otroke!

Oblekce, plaščke, predpasnike, perilo, čepice

Po priznanju nizkih cenah!

KUPUJTE PRI TVRDKAH

KI OGLASUJEJO
V NAŠEM LISTU

Novo stenske slike!

1. Sarajevo,
2. Manastir sv. Nauma in manastir Gračanica,
3. Triglav, Bled, Peričnik.

Velikost slike 66 × 88 cm. — Cena sliki je Din 50.—
Slike so izdelane v bakrotisku in so odobrene od Ministrstva prosvete.

Naročila sprejema

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“

V LJUBLJANI